

Glasilo „Slovenskega lovskega društva“:

LOVEC

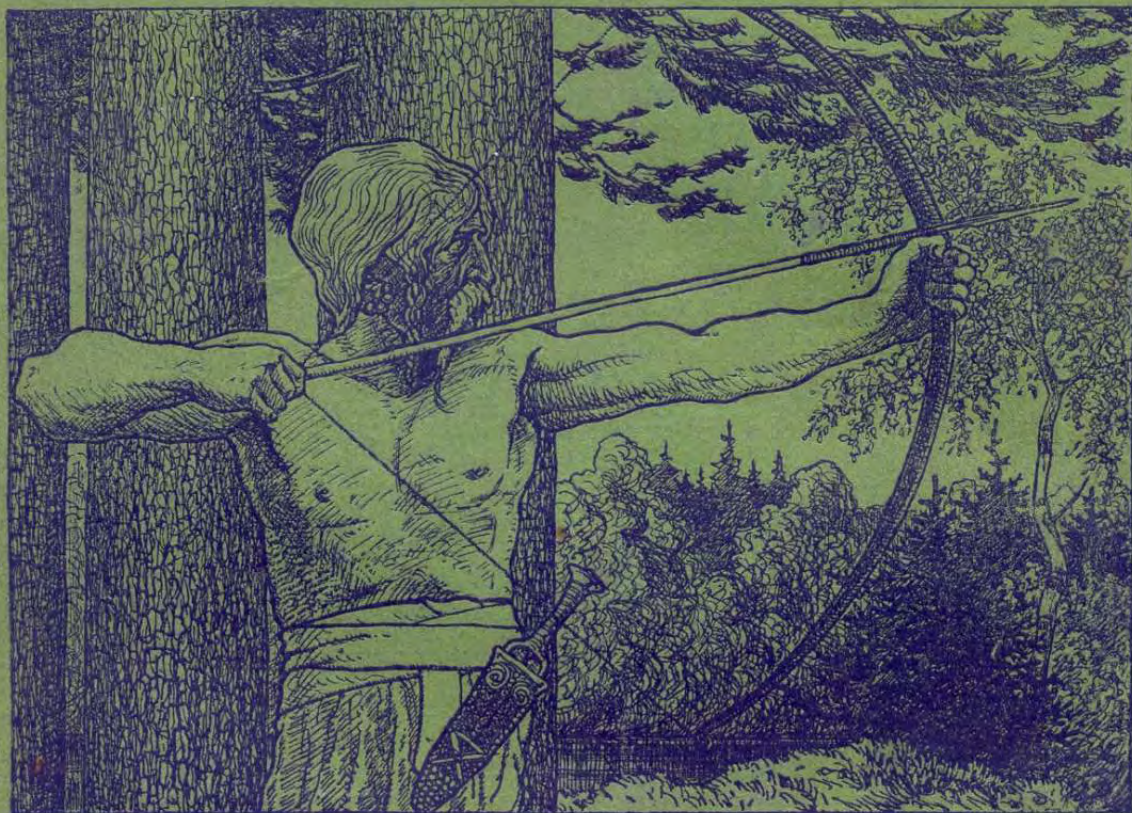
Štev. 1.

List za lov in ribištvo.

Leto I.

Izhaja v Ljubljani po enkrat na mesec.

VSEBINA:

LOV:

Uredništvo: „Lovec“. — Podgorški:
Za kunami. — Juraj Lubič: Iz
lovskega nahrbtnika. — Podgor-
ski: Poslovje. — Raznotero o
lovu.

RIBIŠTVO:

Uredništvo: Ribišтво. — Dr. I. R.:
Kako prijemajo ribe. — Raznotero
o ribištvu.

LISTEK:

Rado Murnik: Lovec in „loveci“.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“!

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **5 kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej 50 kron, postane ustanovni član in je nadaljnih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, in sicer po enkrat na mesec.

Člani dobivajo „Lovca“ brezplačno; za nečlane v Avstro-Ogrski pa znaša naročnina **6 kron** na leto; oni, ki bivajo v inozemstvu, pa imajo doplačati še poštnino.

List priobčuje tudi oznanila po teh-le cenah:

	na ovitku:	na prilogi:
cela stran	K 250.—	K 220.—
$\frac{1}{2}$ »	» 125.—	» 110.—
$\frac{1}{3}$ »	» 84.—	» 74.—
$\frac{1}{4}$ »	» 65.—	» 55.—
$\frac{1}{8}$ »	» 40.—	» 30.—
$\frac{1}{16}$ »	» 18.—	» 16.—

Društveno znamenje dobe člani pri odboru za 2 kroni. Pisma in pošiljatve je nasloviti na:

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

Prva borovska orožno-
tvorniška družba

PETER WERNIG

dr. z om. z. v Borovljah na Koroškem

Iznajditelj in izdelovatelj „Triumph-Rifled vrtanja“ in „Wernigovega univerzalnega vrtanja“ z najgostejšim, neprekosljivim vrtanjem, kakršnega še ni bilo, velikanskega strelnega učinka in prednosti ob polnem jamstvu in zmernih cenah. P. n. lovcem priporoča svoje izdelke prve vrste in kakor pero lahke tričevke, kratke lovske puške, dvočevke za šibre in krogle, risane dvočevke (Bockgewehr), Mannlicher Schönauerjeve kratke

puške in pa Wernigove štiricevne puške. — Priporočam svoje puške za krogle, kaliber 9,3 mm, preiskušene na različne strele. Kot največjo novost za dvočevke za šibre in krogle priporočam patrone z nikljastim pliščem 9,3 mm — s svinčeno ostjo in 9,3 mm patrone z legiranimi strelji in papirnimi vodom. — Cenovnik zastoj in franko. —

Vabilo na naročbo!

Prvo številko „Lovca“ pošiljamo vsem društvenim članom na ogled, dalje tistim, ki so se sami pismeno javili, in pa tistim, ki so nam jih naši somišljeniki priporočili. Lista nikomur ne vsiljujemo! Kdor meni, da mu ni treba podpirati našega stremljenja, in da za slovensko lovstvo že dovolj stori s tem, da kupi vsako leto lovsko karto, naj nam našega nadlegovanja ne zameri, naj na ovitek napiše: „se ne sprejme“, — ter list odda na pošto. Tiste lovce pa, ki so z nami in ki se zavedajo svoje narodne in stanovske dolžnosti, pa prosimo priloženo poštno položnico primerno izpolniti ter jo oddati z denarjem vred na pošto.

Vplačati imajo po položnici:

- a) dosedanji člani „Slovenskega lovskega društva“ **5 kron**. S tem zneskom bo plačana članarina za leto 1910, ki je ob enem **naročnina** za list, tako da dobivajo člani pravzaprav list brezplačno;
- b) tisti, ki še niso, ki pa hočejo postati člani „Slovenskega lovskega društva“ — **tudi samo 5 K**. S tem zneskom bo plačana članarina za leto 1910, ki znaša 5 K; list pa dobe oni kot člani itak brezplačno.
- c) oni, ki niso člani našega društva in tudi nočejo postati, plačajo 6 K. Ta znesek se zaračuna za naročnino za celo leto.

Da ne bo zmešnjav, ponavljamo še enkrat, **da mora vsak, kdor list obrdrži, po položnici vposlati ali 5 K ali 6 K**. Tisti, ki je že član, ali ki hoče biti član, naj vpošlje 5 K, vsak drug pa 6 K.

Članarine za leto 1910 se namreč še ni pobiralo, zato se terja sedaj tudi od članov znesek 5 K, in sicer na račun članarine, ki ob enem pokrije naročnino.

Članarina znaša za vse člane brez razlike ali stanujejo v Ljubljani ali na deželi, na Kranjskem ali izven Kranjske — **pet kron** na leto.

Če kdo ne ve, ali je član ali ni član, naj vpošlje 5 K; če je že član je prav, če še ni, se ga bo pa vpisalo!

Redni član društva postane lahko vsakdo, kdor hoče pospeševati društvene svrhe, izpolnjevati pravila in ga odbor ne odkloni. (§§ 5. in 6. društvenih pravil.)

Naročnino, vprašanja, oznanila, rokopise, skratka vse, kar se tiče društva ali lista, je nakazati na ta-le naslov:

„Slovensko lovsko društvo“ v Ljubljani.

Vabilo na sodelovanje!

Tovariši slovenski! Z obilno naročbo, ki se je nadejamo, bo „Lovcu“ sicer uglajena pot, toda gladka pot še ni vse. „Lovec“ tudi po gladki poti ne bo mogel hoditi, če ne bo imel dovolj — hrane. In uprav tega se najbolj bojimo. Strokovnega o lovu se je v našem jeziku dozdej še prav malo, da ne rečem ničesar napisalo. Vprašamo se tedaj: Ali bo našel „Lovec“ zadosti lovskih pisateljev, ki ga bodo zalagali s potrebnim brašnjem? Upajmo da! Poznamo veliko rojakov, ki sučejo pero prav tako spretno, kot svojo risanico, nanje se zanašamo in jih na tem mestu **javno kar najuljudneje vabimo stopiti v krog naših sotrudnikov**. Prosimo jih naj „Lovcu“, ki trka na vrata, ne odrečejo **duševne** podpore.

Uredništvo si dovoljuje vse gospode peresa opozoriti, da rado primerno **nagradi** dobre, strokovne članke in razprave.

Listek bo pa prinašal našim čitateljem lepe povesti, lovske humoreske in kaj enakega.

Pesniki slovenski naj ne zabijo, da so lovci radi veseli, k veselju pa spada — **lepa pesem**.

Uredništvo.

Trnkarski koledar za mesec januar in februar.

Ime ribe	Način lova	Vaba	Opomba
Dobro prijemlje: Sulec	Na vlak Na potego	Piškur Kapelj Srebrnica	Sulec se umika iz curkov v tolmune in globočine.
Ščuka	Na vlak Na plav	Srebrnica Drobniče Žive ribice, Klinici	V globočinah
Mènèk	Na plav Na nočno nastavo	Črvi, ribe, mrtve ribice, kapelj	Ob curkih. Lov je uspešen samo v mraku ali ponoči
Slabo prijemlje: Lipan	Na pernico Na plav Na nastavo	Redfly, March brown, Belček, Črvi, Drobne mrtve ribice	Na muho samo krog poldneva ob solncu
Klin	Na plav Na vlak	Strjena kri, črvi, ribice, piškur, košja čeva	V tolmunih

MALA OZNANILA.

Naprodaj je 2½ meseca stara psičica, belorujave barve, nemške pasme. Izvira od popolnoma čistokrvnih starišev. Cena 30 kron. — A. Paulin, živino-zdravnik, Terdinova ulica 2, Ljubljana.

Tigrast fermač 1 leto star, 50 cm visok, z rjavo glavo in lisami, pravilno skrajšan rep, nepokvarjen, je na prodaj pri Ant. Hočevar, Gomilsko. — Cena 20 kron.

Fermača 8 mesecev starega, rjave barve, z belimi stopali, lepo, kratko zidan, kaže že sedaj dober nos in pasijo za vodni lov, bo dorasel do 60 cm visok, proda po nizki ceni D. K. Vrhnika. Vprašanja pod zgoraj omenjeno šifro na upravnitvo tega lista.

Dobrega psa braka, šokoladne barve, 4 leta starega, ki pridno išče, hitro najde in predaletč ne goni, proda poceni Blaž Klun, posestnik na Vinicah p. Sodražica.

JANUAR

„Lovec“.

Kaj je pa tebe treba biló?

Fr. Prešeren.

Kadar se v naši književnosti porodi nov strokoven ali celo političen list, ga navadno slovenska javnost pozdravi s Prešernovo nezakonsko materjo: Kaj je pa tebe treba biló?

Tudi našemu „Lovcu“ se najbrže ne bo godilo bolje, ker še vedno jih je mnogo med nami, katerim sta lov in lovstvo trn v peti.

„Slovensko lovsko društvo“, ki se je osmelilo „Lovca“ poklicati v življenje, se zaveda truda, težav in neprilik, ki „Lovca“ čakajo; zaveda se pa tudi resnosti položaja, ki zahteva nujne organizacije slovenskega lovstva. Potrebna je organizacija tako za notranji razvoj našega lovstva, kakor za zunanjo zaščito in uveljavljanje lovskih koristi.

Število slovenskih lovcev postaja od dne do dne večje, vsak lovi po svoji glavi, lovišča so od leta do leta draže, pritožbe proti lovu pa se od hipa do hipa množe. Tako ne gre dalje! Treba je odločne roke, ki bo dala našemu lovstvu gotov pravec, gotovo smer, v kateri naj se razvija, nasprotnikom lova pa začrtala mejo: do tukaj in nič dalje!

„Slovensko lovsko društvo“ se je po treznem preudarku odločilo poslati „Lovca“ v svet, da z energično roko poseže v te kaotične

razmere. On prihaja tedaj v slovensko javnost kot — vzgojitelj, prihaja pa tudi kot — branitelj.

„Lovec“ hoče v prvi vrsti vzgajati lovce, in sicer v te besede polnem pomenu. Baval se bo z vsem, kar je z lovom v kakršnikoli zvezi. Lov, ki se ga izvršuje pravilno, ni le velikega narodno-gospodarskega pomena, — saj samo na Kranjskem spravi nad 1 milijon kron v promet vsako leto — temveč ima tudi svojo vzgojevalno moč.

Lov je šola preudarnosti, vztrajnosti in doslednosti, šola prisotnosti duha, šola hladnokrvnosti. Vse te lastnosti morajo odlikovati pravega lovca. On prekani najbolj zvito žival, zasleduje divjačino z železno vztrajnostjo, on ostane v najnevarnejših položajih miren, hladnokrven in ve si v hipu pomagati iz zagate.

Napake, ki jih človek napravi, in najsi bodo še tako neznatne, se nikjer v toliki meri in tako hitro ne maščujejo kakor na lovu, in nikjer človeka bolj ne tepeta površnost in vihravost kot v lovišču. Neuspehi so pa najboljši učitelji, zato ima lov veliko vzgojevalno silo v sebi.

Poleg tega je lov nemalega pomena v ljudskem zdravstvu, ker človeka navaja zopet nazaj k naravi, ki je izvir telesnega zdravja in svežosti duha.

S tega vidika hoče „Lovec“ vzgajati lovce in ščititi lovstvo.

Toda ne samo tega, kako je gojiti divjačino ter kako jo je pravilno loviti, ampak tudi to, da je ravnati z živalimi kot s čutečimi bitji, hoče „Lovec“ vcepiti v srca svojim tovarišem.

Lov je s poljedelstvom v nerazdružljivi zvezi. „Lovcu“ bo tedaj razmotrivati kako je po naših krajih loviti, katere lovne živali, in v kolikem obsegu jih je gojiti, da se kmeta obvaruje prevelike škode in da se lova popolnoma ne uniči.

„Lovec“ bo pazljivo zasledoval kaj se godi s posameznimi lovišči. Zavzemal se bo zato, da se lovišča primerno zaokrožijo tako, da pridejo tudi zakotna lovišča do svoje primerne veljave, kar bo lastnikom zemljišč, kakor tudi lovcem zakupnikom v prid. Na drugi strani bo pa delal na to, da prenapeto tekmovanje pri dražbah jenja, ker je v škodo občin in v škodo lovcev. Izkušnje zadnjih let kažejo, da je vsako preplačano lovišče v nekaj letih — uničeno.

„Lovec“ bo navajal svoje tovariše k temu, kako je postopati, da se škodo po lovu in škodo po divjačini po možnosti zabrani, opozarjal jih pa tudi na to, kako naj se branijo proti pretiranim odškodninskim zahtevkom. Sploh bo posvečal posebno pozornost lovskega prava, skušal razbistriti duševno obzorje naših lovcev glede njih pravic in njih dolžnosti.

Zavzemal se bo za pravično lovsko zakonodajstvo in opozarjal na nepraktičnost in škodljivost posameznih zakonitih določb.

Svojim čitateljem hoče iti „Lovec“ zlasti v taci vprašanjih na roko, ki se tičejo izvrševanja lova samega. Prinašal bo poučne razprave, objavljaj lovsko-naravoslovne študije, priobčeval zanimive doživljaje, opisoval in ocenjeval večje love, ki se po Slovenskem prirejajo, seznanjal lovce z najnovejšimi iznajdbami na polju lovske tehnike itd. pripovedoval svojim čitateljem o lovskih razmerah drugih narodov zlasti slovanskih, o katerih doslej naši lovci tako malo slišijo.

S posebno vnemo se bo „Lovec“ pečal z lovčevim čveteronogim tovarišem — psom. Lemež bo treba precej globoko potisniti, ko bomo začeli to ledino orati, zakaj trda je. Najprej bo treba naše lovce seznaniti s pojmom in pomenom psoslovja (kinologije t. j. nauka o pseh) in obrazložiti jim bo treba zakaj je za lovca psoslovje važno in odkriti jim, za čem ono stremi, kaj hoče doseči.

Seznaniti hoče „Lovec“ svoje čitatelje s posameznimi plemeni (rasami) psov, in pretresati njih vporabnost za naše lovske razmere. Dober pes na lovu je porok uspeha, dela lovcu veselje, ga razvedri; slab je pa — pokora, ki pokvari lovcu vse veselje lova ter vzbuja samo jezo in srd.

„Lovec“ želi svoje čitatelje pripraviti do tega, da bi vedeli, kaj se sme in kaj se mora zahtevati od lovskega psa, in da bi, če že rede pse, vzrejali in vodili le dobre lovske pse; s slabim psom se nikdar ne more dobro in pravilno loviti.

Kdor pa hoče imeti dobrega lovskega psa, mora umeti kako je z njim ravnati, ne le kadar je zdrav, ampak tudi kadar zboli. Zato bo „Lovec“ o dresuri, kakor tudi o boleznih psov prinašal primerne članke.

Prav tako važno za lovca je dobro orožje. Tudi tega „Lovec“ ne bo pustil z oči, in bo seznanjal čitatelje z vsemi pridobitvami in napredki orožarstva.

Pri današnji draginji je vsak lovec več ali manj primoran svoj lovski plen spečati v denar. „Lovec“ bo priobčeval cene, ki jih divjačina doseže na večjih trgih in se zlasti zavzel za naše kožuharstvo, ki bi, da je v pravem tiru, lovcem odprlo nov vir dohodkov. H koncu naj še omenimo, da bo „Lovec“ zbiral domače lovske izraze, delo, ki je za izpopolnitev našega jezika eminentne važnosti. Zbiral bo pa tudi gradivo za lovsko statistiko, ki je edina zanesljiva podlaga pravilni oceni lova in njega vrednosti za naše socijalne in gospodarske razmere.

Pa ne le z lovstvom, tudi z ribištvom se bo „Lovec“ bavil. O pomenu te panoge je govor na drugem mestu.

To je v glavnih potezah program „Lovca“. Tega programa pa „Lovec“ sam izvesti ne more. „Lovec“ potrebuje delavcev, potrebuje podpornikov.

Zato vabimo Vas, dragi tovariši v lovu, da nam priskočite na pomoč najprvo s tem, da naročate in širite naš list po vsej slovenski domovini. Nadalje prosimo vse, ki se zanimajo za lov in ribištvo, da nam sporočajo vse zanimivosti, ki jih doživljajo na lovih. Vsaka, še tako kratka vest nam bo dobrodošla. Gotovo se vsacemu, ki hodi količkaj na lov, pripeti kaj zanimivega; naj tedaj ne zamudi utisov, dokler so mu še živo v spominu, oteti pozabljivosti. Ustreglo se nam bo tudi z izkazi o ustreljeni divjačini, ker so ti izkazi za statistiko nepogrešljivi. Naj bi ne bilo med slovenskimi lovci in ribiči nikogar, ki ne bi bil naročen na „Lovca“ in ne bil njegov stalni sotrudnik in poročevalec. Hvaležni bomo za najmanjše poročilo, ker le na ta način moremo dobiti splošni pregled in vpogled v lovske in ribiške razmere po Slovenskem.

Da stopimo takoj s svojimi čitatelji v stik, smo določili poseben oddelek v listu za vprašanja in odgovore, Vsak naročnik, ki bi rad kaka pojasnila, naj si bo strokovna, pravna, živinozdravniška, tehniška ali kakršnakoli, naj nam svoje želje sporoči v pismu ali po navadni dopisnici. V prihodnji številki najde odgovor.

Za posredovanje med lovci, ki hočejo kaj prodati, odnosno kupiti, smo uveli: mala oznanila. Vsak naročnik sme vsako leto po 3 oznanila priobčiti, ne da bi zato kaj plačal.

To bi bilo vse; kar imamo povedati slovenski javnosti, zlasti lovskim krogom, ko jim predstavljamo novorojenčka. V hudi zimi sicer smo ga napotili v svet, toda upajmo, da ne — zmrzne tako kmalu, saj se je, še predno se je rodil, 600 naročnikov zavzelo zanj. Enega smo si svesti, da „Lovec“ nikomur ne bo delal napote, saj je edini slovenski lovski list. In ker je edini, bi želeli, da bi res edinil lovce vseh slovenskih pokrajin, tako da bi bili, če smo že na vseh drugih poljih razcepljeni, vsaj v lovu — zedinjeni.

Uredništvo.

LJUBLJANA, meseca januarja 1910.

Za kunami.

Lovsko-naravoslovna razprava. Spisal Podgorski.

I.

Kuna zlatica je danes najdražja naših lovskih živali. Njen kožuh plačujejo krznarji, če ni preveč prevotljen, od 40 do 50 K, če je pa posebno lep, celo dražje. Lov na kune je tedaj na videz hvalježnejši kot vsak drugi. Toda samo na videz, zakaj v resnici je kožuh kune zlatice gotovo dražji za lovca, kot vsake druge živali. Res lepe so kronice, ki jih odšteje krznar za njen kožuh, ali lepe so tudi stopinje, ki jih je moral lovec napraviti, predno ga je dobil. Samo kronice bi lovca pač težko izvabile na težavno pot za kunami, da ne nudi ta lov njegovim lovske strasti toliko vžitka, in da ga ne vzpodbujajo zavest, da ta trud velja enemu najkrvoločnejšim roparjev divjih petelinov, ruševcev, jerebov in druge manjše divjačine. Težaven je ta lov, — toda lep in koristen.

Lovec-kunár mora biti predvsem dober pešec, in sicer tak, da ne omaga, četudi je treba od zore do mraka ali še dalje gaziti sneg, včasih čez koleno, ali celo do pasu. Dalje mora biti vztrajen in se ne naveličati hoditi za sledom, čez drn in strn, in najsi pelje sled po še tako grdem svetu, ure in ure daleč.

Tudi ga ne smejo oplašiti neuspehi, zakaj z lovom je tako kot z loterijo; včasih se kaj zadene, včasih ne. Posebno rado se pa to pripeti pri lovu na kune, in čestokrat se privleče lovec zvečer ne le praznega želodca, marveč tudi prazne torbe domov. Pa naveličati se ne sme! Če ni bilo danes sreče, lahko je jutri, tega nazora se mora lovec držati in kesal se ne bo.

Utrjenost v hoji in vztrajnost v zasledovanju ste sicer dve lepi vrlini, toda zato, če dobro hodiš in se ne naveličaš slediti, še vedno nisi zrel za lov na — kune.

Še ene lastnosti ti je treba, in sicer take, ki jo je najtežje dobiti, — izkušenosti. Vsakega dela se je treba učiti — tudi lova, in sicer za vsako divjačino posebej. Lahko si imeniten lovec na jerebice, fazane in kljunače, toda če bi dobil nalogo obkrožiti kuno, praskal bi se za ušesi in težko bi jo izvozil. Lova na kune se je treba učiti, in sicer pri starem izkušenem mojstru. Ako se samouk lotiš tega dela, boš morda tudi nekaj uspehov dosegel, toda s kolikim trudom! Tudi iz knjig se tega naučiti ne da, čeprav siva knjiga lovca lahko na marsikaj opozori, kar bi on v zeleni praksi najbrž prezrl in šele po neuspehih prišel na napake. To je tudi namen tem vrsticam.

II.

Kuna zlatica (dolenjci izgovarjajo „k(e)na“, češko in hrvaško: kuna, rusko: kuníca) spada k divjačini malega lova. Priimek zlatica je dobila zato, ker ima rumeno grlo, medtem ko ima njena sestra kuna belica — belo. Ime „plemenita kuna“ je prevod nemškega „Edelmarder“. Naš narod ga ne pozna; pač pa pozna izraz „mandra“.

Po naših gozdovih ni sicer redka, vendar jih ni več toliko, kakor svoj čas. Kolikor dražji je njen kožuh, toliko bolj jo preganjajo. Najhujša njena sovražnica je — moda. Kožuh kune zlatice je bil sicer vedno v čisljih, toda do posebne veljave je prišel pred kacimi 30 leti. Takrat je dosegel ceno 24—30 K, in tiste čase se je največ zlatic pokončalo. Ta cena se pa ni dolgo vzdržala in je pala na 6—10 K. Vzrok temu so bile znamenite premembe na svetovnem trgu kožuhovine. Amerika, zlasti Alaska in Kanada, ste namreč začeli v večji meri izkoriščati svoja neizmerna bogastva kožuhovine in preplavili Evropo. Tudi Sibirija je povzdignila svoj prispevek k evropskemu uvozu. Moda se je takrat seveda trgala le za kožuhovino tujih dežel, kar je seveda našim kunam, vidram, dihurjem itd. za precej let življenje podaljšalo.

Toda soboljevina, bobrovina, sinja lisičevina, skunks in sealskin so postajali čimdalje dražji, in pariške krasotice so se morale zateči zopet h kunam, vidram in dihurjem. Vrednost kožuhov domačih roparic je začela rasti od dne do dne in v zadnjih letih dosegla tako višino, kot nikdar prej. Kolikor bolj je pa rasla cena, toliko bolj je raslo tudi število lovcev-kunárjev. Naravno je tedaj, da kuna vedno bolj gine iz naših gozdov. S Kranjske prihaja vendar na prvo svetovno tržišče tega blaga v Lipsko vsako leto še vedno dokaj zlatic.

Kuno zlatico pozna vsak lovec, tedaj mi je ni treba opisovati. Odveč pa morda ne bo podati nekaj naravoslovnih podatkov o njenih navadah in lastnostih, ker le-te mora lovec poznati. (Dalje prih.)

Iz lovskega nahrbtnika.

Piše Juraj Lubič.

Kaj je lepšega na svetu, nego po storjeni dolžnosti korakati v svobodni krasni naravi s puško v roki za zvestim psom prepeličarjem? Vsaka najmanjša stvar zanima paznega lovca; priliko ima, seznaniti se z vsemi krasotami prelepe prirode, izpoznavati to in ono žival ter opazovati jo v njenem kretanju, kadar se čuti varno pred večnim lovčevim preganjanjem.

Veliko je „lovcev“, ki jim je edino le za pečenko; ti zasledujejo večinoma koristno divjačino, ne da bi se zanjo drugače kaj brigali. To ima sicer svojo vrednost, ali lovec, ki mu je prva briga izpoznavati divjačino, njeno življenje, njen značaj, ta je pravi lovec; sleherni dan se vrača domov z novimi izkušnjami, vesel, zadovoljen, in kadar gre zopet na lov, navdaja ga tisti tajinstveni čut, ki ga pozna le pravi lovec.

Nikdo pa ne bo oporekal, da je lov na roparsko divjačino veliko zanimivejši, nego lov na koristno divjačino. Tu vidi pazen, vedoželjen lovec, kako se je živali boriti za vsakdanji kruh, koliko truda, vztrajnosti, zvijače je treba, predno se doseže kak neznoten uspeh. Pač trd boj za obstanek!

Med roparskimi živalmi zavzema pri nas prvo mesto lisica, ker je najbolj navadna.

Kdo je ne pozna zvite lisice? Že otrok čuje od svoje matere, da je v pretekli noči lisica odnesla najlepšega petelina ali najtežjega purana. Skoro slednji dan se čuje tu ali tam: „Prekanjen je, kakor lisjak“, „Ta zvita lisica!“ itd. Vendar, dasi je lisica kaj navadna roparska žival, jo ljudstvo večidel pozna le po tem, kar sliši o njej; navadno so roparski napadi na kuretino, o katerih tožijo posestniki, le malokdo pa pozna lisico iz lastne izkušnje.

Meni je bilo posebno na tem, da se kolikor najbolj seznanim s to zanimivo živaljo. Žrtvoval sem marsikatero noč, prebil dokaj mraza ter navadil se na dobro mero potrpljenja. Imel sem srečo. Kar sem v dolgi vrsti let izkusil, to hočem zapisati. Vendar ni moja naloga, opisati lisico strogo znanstveno. Podati hočem le nekoliko črtic kot donesek k njeni karakteristiki, kar bodi osobito mlajšim lovcem v pouk, da bodo lažje zasledili to žival, ki jo je primeroma težko zasačiti, ker je zelo previdna.

Nekateri zagovarjajo lisico kot koristno žival. Vse prav. Večinoma jo zagovarjajo kmetje. Znano je namreč, da pokonča lisica veliko miši, teh poljskih škodljivcev; v tem oziru je gotovo koristna. Ali kolikor napravi škode ravno kmetu, ker ima za to najlepšo priliko! Uverjen sem, da je škoda veliko večja, nego je korist. Saj v sili še vrag muhe lovi.

V zimskem času goni glad lisico, da si ne izbira svoje hrane. Tedaj ji je domača raca, goska, kokoš prav tako dobra, kakor mala miška ali suha sliva. V poletnem času pa mora lisica skrbeti za svoj zarod. Ta potrebuje čuda veliko, in kolikor je kuretine v bližini, vse gre v njeno nikdar sito žrelo, ako je ne doleti prej kaka svinčenka. Lisica nanese svojim mladičem pred luknjo veliko več nego potrebujejo. Prav smejal sem se nekoč, ko sem gledal okrog luknje nebroj raznih ostankov jedi. Poleg razne kuretine sem zapazil več zajčjih

krač, glav, kož, nekaj zelencev in celo par majhnih pujskov, ki so bili malo površno oglodani, eden pa je bil še nedotaknjen, dasi je bil že nekaj dni star; znamenje, da je mati svojim maličkom več nanosila, kakor je bilo treba.

Najlepše je opazovati lisico v zimskem času, ko leži debel sneg.

Tu jo bodeš videl večkrat o belem dnevu, kako oprezno teka vprek polja, se suče kakor afektirana „frajlica“, vse povoha, kar vidi, sede in preži pred mišjo luknjo; potem se na dolgo stegne, skoči visoko kvišku in pograbi nesrečno miško. Pa kaj je to za njen glad! Treba je še dosti dobiti! Urno teče zopet naprej, skoči na kup gnoja, kjer upa dobiti kako kost, koplje in izbira, skoči dol in zopet gor in, ako kaj dobi, odnese v varno zavetišče ter zavžije.

Največkrat jo boš videl ob vodi, kjer se v zimskem času najrajše zbirajo tice, kjer leži tudi rad kak zajček. To ve lisica dobro. Kjer so divje race, tam tudi lisica ni daleč. Le dobro se oglej, pa boš preje nesel v nahrbtniku lisico domov nego divjo raco.

Nekoč na lovu se podam k vodi, kjer sem upal dobiti kaj rac; kar jih zleti osem iz grma prav izpred mene. Streljal sem dvakrat, a po drugem strelu zapazim v nasprotnem grmu lisico, ki je bila prežala na race in se potem potuhnila, ko so zletele, da bi je jaz ne zapazil. Ali veliko mi ni zaupala, kar pobrala jo je vprek travnika v gozd, kjer je sedla ter me gledala pol jezno, ker sem jo pripravil ob mastno južino, pol porogljivo, ker sem tam stal s prazno puško.

Zopet drugikrat korakam po mokrem listju prav tiho ob vodi. Pred sabo zapazim lisičji sled, a kmalu zagledam tudi lisico, ki se je stiskala ob grmovje. Ker je grma zmanjkalo, je počepnila in se prav po trebuhu plazila naprej tako počasi, da je bilo komaj videti, da se premika. Čudno se mi je zdelo, da me ni čutila, ali vsa njena pozornost je veljala jati divjih rac, ki so se z glasnim vriščem dvignile v zrak, ko so me zagledale. Lisica je sedla, neprijetno iznenadena, obenem pa me je že začutila. Predaleč je bila in sedaj sem jaz gledal za njo, kakor ona prej za racami. Kakor bi mignil, je izginila. Poučen pa je bil ta prizor. Nevedoč je meni lisica pokazala, kako se zasledujejo divje race.

Da ima lisica lovsko srečo, dokazuje dejstvo, da se vidi pri vodi šestokrat ob lisičjem sledu perje rac, kosov, jerebic, fazanov itd.

Ako je lisica posebno gladna, ima velik pogum. Videl sem lisico, ko je v snegu iskala hrane blizu mesta. Prišel je psiček na njen sled in je skakal proti njej. Ko pride prav blizu, se lisica postavi na zadnji nogi ter pokaže psičku svoje ostre zobe. Ta se ni dolgo premišljal, kar pobrisal jo je z glasnim bevkanjem.

Nedavno je prišla lisica pri belem dnevu na dvorišče hotela, kjer so jo izvohali psi ter jo gonili po vsem mestnem trgu prek mosta v gozd. Večkrat so videli lisico na večer prav na mestnem trgu. Lisica ima veliko lovsko prakso. Ako čuje strél v daljavi, se ne ustraši, marveč priteče gledat, bi-li ne bilo kaj za njo, — kak obstreljen zajček ali kaka tica. Zato je vedno dobro, da je lovec po strelu čisto miren.

Pogosto se je že zgodilo, da je lisica odnesla ustreljenega zajca izpred oči presenečenih lovcev.

Ko je bila nekoč tako predrzna, so šli lovci za njo. Se vé, da lisice niso dobili, pač pa so zapazili sveže razkopano zemljo, v kateri je bil skrit ravnokar ukradeni zajec.

Lisica ima namreč navado, da zajca zakoplje in ga poje šele, ko se je ohladil. Ako najdeš zakopanega zajca, je dobro tam čakati, ker pride lisica gotovo ponj.

Neki lovec je bil tako srečen, da je vendar enkrat po mnogih poskusih ustrelil zajca. Skočil je prek žive meje s pota na njivo, da bi ga pobral, ter se je že naprej smejal, kako se bo žnjim doma pobahal. Veselja so se mu rosile oči. A kaj je to? Komaj preskoči mejo, že vidi lisico, ki urno pobere njegovega zajca. Daleč ni bil od nje, ali pozabil je na puško, kakršni so že ti nedeljski lovci. Plane torej proti lisici, da bi jo zgrabil, toda ona je z zajcem že na drugi strani meje. Lovec skoči za njo na pot, lisica pa je že zopet na njivi. Tako sta plesala nekaj časa, dokler je lovec, misleč, sedaj bo lisico ugrabil, segel z obema rokama proti njej in je padel kakor je dolg in širok; spretnejša lisica pa je imela dovolj časa, da je pečenko odnesla. Lovec se je komaj pobral ter si obrisal svoje žalosti solzne oči.

Neko poletje so opazovali lisico vsak dan, ko je nosila iz vasi kokoši v gozd. Nekoč pa je ugrabila opoldne kokoš tik hišnega gospodarja, ki je za hišo sekal drva, ter je šla žnjo ne meneč se za polena, ki jih je kmet za njo metal in je tudi enkrat zadel. Posrečilo se mi je, da sem našel luknjo ter takoj prvi dan ustrelil lisico in lisjaka. Mladičev potem ni bilo težko dobiti. Lepo je bilo videti, kako so mi kmetice iz bližnjih vasi ponujale jajc v zahvalo, da sem jih rešil toli požrešne roparske pare.

Pri luknji je dobiti lisico najlažje. Vendar moraš biti zelo oprezen. Prav tiho pojdi tja. Tam se postavi tako, da boš stal proti vetru in da te prebrisana lisica ne more ugledati od nobene strani. Ako kadiš, boš čakal zaman. Ako je le mogoče, pripravi si sedež na drevesu, tam je najbolje. Treba je mirno čakati. Lisica ne gre naravnost v luknjo, pregleda prej ves svet okoli svojega doma, potem pa švigne v luknjo. Ako se čuti zasačeno, pobere svoje mladiče pa se preseli žnjimi v drugo luknjo.

(Konec prih.)

P S I

Psoslovje.

Psoslovje (kinologija) je, kakor že ime pove, nauk o pseh. Marsikdo se bo zaničljivo nasmehnil, češ, kaj je treba tudi pse študirati? Ne, prijatelj, vsakomur tega ni treba, prav tako, kakor se ni treba vsakomur baviti z drugimi — „slovji“; n. pr. z jeziko-slovjem, starino-slovjem, zvezdo-slovjem itd. Lahko si pošten in ugleden meščan, lahko čislán kmečki župan ali kaj enacega, ne da bi se od tebe zahtevalo niti trohice pojma o prej naštetih — „slovjih“. Srečno lahko živiš in mirno v Gospodu zaspiš, tudi če nimaš o živalstvu več pojma kot toliko, da ločiš ptiča od mačke, tele od kače. Nekdo pa vendar le mora biti tu, ki se v skrivnosti živalstva bolj globoko pogłobi, kot ti prijatelj, ker bi se sicer pojmi ali zmešali ali poizgubili. Zato so potrebna razna — „slovja“ in — „slovci“, ki se specijelno bavijo le z eno stroko in to polje vsestransko raziskujejo.

Med vsemi živalimi ni nobena človeku bližja, kot — pes. Največja ekonomična pridobitev za človeka je bil — pes, ker v njem pračlovek ni našel le zvestega, udanega tovariša, ampak tudi neustrašenega, spretnega sobojevnika, ki ga je izdatno podpiral v boju za obstanek. In to, kar je bil pes človeku takrat, to mu je ostal do danes. Z nobeno živaljo ni človek tako tesno spojen kot s psom. Ni namen teh vrst kazati na ekonomično vrednost psa; gotovo je, da se je človek psa tako navadil, da bi ga skoro ne mogel pogrešati. V najožji zvezi je s psom seveda — lovec. Ni je vrste lova, de bi ji ne bil pes potreben, ali vsaj poraben. Lovec in pes se med seboj izpopolnjujeta, česar nima prvi, ima drugi. Dobrega lovca brez dobrega psa, skoro ni mogoče misliti. Naravno je, da lovec posveča psu največjo pozornost, da se ne zadovolji le s tem, da ga vporablja, marveč da se zanima tudi za postanek in razvoj svojega zvestega tovariša. Besedi; postanek in razvoj psa, vsebujeti takorekoč jedro psoslovja.

Psoslovje se bavi s početkom psov, raziskuje razvoj posameznih plemen, se peča z njih vporabnostjo in kaže smeri, katerih se je držati, da se doseže najlepše in obenem najboljše vrste. Motil bi se, kdor bi mislil, da so naši pradedi imeli prav take pse, kakor jih imamo danes. Psi, ki so jih oni redili, so pač bili podobni našim, toda od tipa, ki je danes v veljavi so bili tako različni, kakor n. pr. obleka, ki jo danes nošimo od obleke naših pradedov.

Vsak čas ima svoje potrebe, le-tem skuša človek prilagoditi ne le svoje osebe, tem več vse, kar je ž njim v zvezi. Koliko smo opustili — starega, in koliko uveli — novega! In tako je tudi prav! Čemu vlačiti staro šaro seboj, ako je nimamo več kaj rabiti!

Duh časa je tudi psa modernizoval; ustvaril je vzor-tip posameznih plemen, to je obliko, kakršna je danes najbolj praktična. K temu vzoru-tipu posamezna plemena približati, na drugi strani pa ta vzor-tip čim najbolj razširiti, to je smoter todobnega pesoslovja.

Kot vzor-tip pa seveda ne more veljati to, kar vsak posameznik smatra praktičnim, ker bi potem imel vsak, ki vzreja pse svoj tip, kar bi tvorilo lepo, bujno pisano mešanico, ne pa enotne oblike, ki je bistvo pojma tip. Treba je tedaj tisto obliko proglašiti za vzor-tip, katera zadošča največ zahtevam. Tu pa ne pridejo samo zahteve vporabljenosti marveč tudi zahteve — umetnosti v poštev. Tip more biti — najboljši in najlepši! Seveda nastane takoj vprašanje: kaj pa je najboljše in kaj najlepše?

Če to vprašanje stavimo lovcu A, smemo biti gotovi, da bo odgovoril: „Najboljše in najlepše to je moj Daki!“

Če pa vprašamo logarja B, nam bo rekel: „To je moj Fifi!“

Seveda ne dvomimo niti trenotek, da sta „Daki“, „Fifi“ najboljša in najlepša, toda le za pojme gospodov A in B. Če ju bo videl pa C, bo izrekel prav kratko sodbo: „Sčeneta“.

Kdo ima tedaj prav? Ali A ali B ali C? Iz tega vidimo, da je pojme dobrot in lepote treba jasno določiti, jih pribiti, in ustvariti merilo, katerega se je pri oceni držati. To uprav je naloga pesoslovja. Ono ima določiti, kak mora biti pes, da veljaj za dobrega in kak, da se o njem lahko reče: lep je!

Če bi pa pojme, dobrote in lepote določevali lovci posamič, vsak zase, bi seveda prišli do prav take mešanice kakor pri pojmu vzor-tip. Neobhodno je tedaj potrebno ta dva pojma določiti na podlagi mnenja izkušenih ljudi. To je pesoslovje vse že storilo. Določilo je kake lastnosti je pri psu vpoštevati in kako visoko je posamezne lastnosti ceniti. Določilo je pa tudi kaka naj bo — vnanjost psa, in na katere vnanje znake je polagati večjo ali manjšo vrednost. Vodilna misel pri določitvi pojma „dober“ je bila ta, da mora pes, ki hoče veljati za dobrega imeti gotove lastnosti, ki so neodpuštljive n. pr. nos, pogum, vztrajnost i. t. d.

Vodilna misel pri pojmu lepote pa je bila ta, da mora biti pes tako ustvarjen, da z lahkoto zadošča tistim zahtevam, ki jih pojem dobrote nanj stavi; zato n. pr. pesoslovci trdo, sčetinasto dlako pri psu,

ki je namenjen za trnje in vodo, visoko cenijo in pravijo, da je tak pes lep, čeprav ga v očeh lajika uprav dlaka — ogrdi.

To delo so izvršila različna poslovna društva v vseh kulturnih državah in sad svojega truda vlila v črke. Vsa ta veda je poslovje v ožjem pomenu besede.

Podgorski.

Raznotero o lovu.

Prva mednarodna lovska razstava na Dunaju bo letos od meseca maja pa do oktobra. Razstavili ne bodo le lovskih trofej, ampak tudi trgovske, obrtne in drugačne izdelke, ki so z lovom v kakršnikoli zvezi. Razstave se bo udeležilo tudi naše „Slovensko lovsko društvo“ ter bo strnilo zanimive predmete v kranjskem oddelku. V okviru te velike razstave bo več specialnih konkurenčnih razstav, tako n. pr. razstava rogovja, psov, lovskih konj itd. Glavna razstava bo urejena po deželah in je vsaki deželi odločen gotov prostor. Zbrati primerne predmete je naloga deželnihih komitejev. Deželnemu komiteju za Kranjsko, ki šteje 60 članov predseduje knez Hugo Windischgraetz, podpredsedniki so pa Oton baron Apfaltrern, deželni glavar pl. Šuklje in dež. odbornik dr. Ivan Tavčar. Tajnik je dež. poslanec Schollmayer-Lichtenberg. Komite namerava vse to, kar bo na Dunaju razstavil, prej razstaviti Ljubljani. Ta deželna lovska razstava se bo vršila meseca aprila. Prosi se vse somišljenike naj poizvedujejo za zanimivimi lovske predmeti in naj sporoče „Slovenskemu lovske društvu“, če kaj interesantnega zaslede. **Slovenski lovci izven Kranjske, ki bi tudi radi kaj razstavili, pa nimajo stika s svojim deželnihih komitejem, naj svoje želje sporoče našemu društvu.** Železniški ravnatelji so sklenili, znižati vožnjo za postaje, oddaljene nad 50 km od Dunaja, za 20% in izdati povratne vozne listke, ki bodo veljali tudi za vse brzovlake proti doplačilu. V tej voznini bo že tudi vračunjena vstopnina za razstavo tako, da bodo imetniki smeli iti z njo brez posebnega plačila enkrat v razstavo. — To znižanje velja za vse avstrijske, ogrske in bosensko-hercegovinske državne in zasebne železnice.

— b —

Premije (talje) za pokončevanje zveri, ki jih je bil uvedel deželni odbor kranjski s sklepom z dne 22. oktobra 1869. l. je deželni zbor kranjski odpravil, izvršujoč sklep deželnega zbora v XIII. seji dne 11. oktobra 1909, z razglasom z dne 4. decembra 1909, št. 16 138, dež. zak. št. 21, le za pokončevanje steklih psov z gori navedenim sklepom vpeljane premije ostanejo še v veljavi. Postale so te določbe v zadnjem času popolnoma brezpomembne, ker so se namreč premije izplačevale le za medvedko (80 K), za medveda (60 K), za volkuljo in riso (50 K), za volka in risa (40 K) in za mladiče teh zveri, stari ne še 1 leto (20 K). — V pokončevanju našega dobrovoljnega rujavega kosmatina, ki pač ne stori nikomur nič zalega, se je menda že preveč storilo. Vsak pravi lovec, ki zna to žival prav ceniti, bi odšel rad težke zlate, če bi imel medveda v svojem lovišču; tudi bi rad povrnil še tako veliko škodo, ki jo naredi medved po koruziščih. — Risa so pa menda na Kranjskem popolnoma iztrebili in je baje zadnji pal okoli 70. leta prejšnjega stoletja; za rise dežela gotovo ni plačala bogve kakih talij. Le volk je še stalen škodljivec v snežniških gozdovih. Ako se prikaže na Javornik, Nanos ali pa v Hrušico in kam drugam, so mu lovci prav hitro za petami, da ne naredi

preveč skode med srnami. Kaj čudno je, da je talija za ustreljenega medveda presejala ono za pokončanega požrešnega volka!

Lovskozgodovinsko in kulturno važni so podatki o izplačanih premijah, ki bodo gotovo zanimali tudi naše čitatelje: 1. 1880. je deželna plačala za 4 medvede, 3 medvedke, 27 volkov in 6 volkulj 1860 K; 1. 1884. za 3 medvede, 1 medvedko, 2 volka in 2 volkulji 440 K; od 1. avgusta 1890. l. do konca 1891. l. za 1 medveda 60 K; 1. 1892. za 4 medvede in 1 volkuljo 290 K in slednjič 1. 1900. za 1 medveda, 2 volkulji in 1 volka skupaj 200 K. — Upajmo, da je za Kranjsko poglavje o premijah končano. —b—

Volkovi na Notranjskem. V razsežnih gozdnih masivih šneperske graščine, ki so last kneza Schönburg-Waldenburga, čutijo lovci že nekaj let sem vsako zimo, pa tudi poleti, — volkove. Dasi so jim pridno za petami in ne brez uspeha, jih vendar ne morejo zatreti. Zveri se znajo dobro skrivati; razen tega pa jim obširni gozdovi, kamor le redkokdaj zajdejo gozdarji, nudijo najugodnejše in najvarnejše zavetje. Škoda, ki jo vsako leto napravijo med divjačino vzlasi med srnami je precej velika, česar ne občuti le šneperska graščina, ampak tudi sosedne občine. Poleti jim je težko priti do živega; pozimi pa postane sneg njih — izdajalec. Letošnjo zimo so jih sledili kar sedem skupaj, in sicer se klatijo po Mašunu. Kakor se nam je sporočilo, so knezovi lovci ustrelili že dva od tega krdela, in sicer eno staro volkuljo mesca decembra, eno pa pred kratkim. Ondotne lovce prosimo natančnih poročil, za kar se jim že naprej zahvaljujemo.

Dubleta na srnjake. Dva srnjaka z eno kroglo je ustrelil pred par tedni g. Franc Pajtler, po domače Kasják, veleposestnik pri Sv. Lovrencu nad Mariborom v svojem lastnem, čez 1200 oralov velikem lovišču. Menda mu je podelil Sv. Hubert to izredno srečo zato, ker ne strelja nikoli srn. — Šmiklavž pri Slovenjemgradu, dne 7. decembra 1909. Josip Peitler, šolski vodja.

O mišurju ali kanji (Mäusebussari, Buteovulgaris L.), ki ga imamo navadno za izključno koristno ptico, morem poročati, da sem našel v njegovi golči ob času, ko mora pitati svoje mladiče, tudi že kremplje domačih piščancev, Privošči si toraj ne le slepcev, kač, kobilic, žab itd. tudi pečenko, ki jo sami zase redimo.

Josip Peitler, šolski vodja.

Dasi bodo članki, ki bodo redko izhajali pod tem zaglavjem, v prvi vrsti namenjeni slovenskim trnkarjem in trnkarstvu sploh, mislimo, da bo dobrodošlo ako se pečamo na tem mestu z ribiškimi vprašanji vobče: tako z biologijo rib, z njihovo anatomijo, z ribjimi boleznimi, z ribogojstvom, z ribjim trgom itd. itd. Tudi o rakah in drugih povodnih živalih, višjih in nižjih, ki pridejo bodisi s športnega, biološkega ali gospodarskega stališča v poštev, bo morda zanimivo čitati kak sestavek. In ker je končno mnogo trnkarjev tudi lovcev, ne bomo pozabili poudarjati odnošajev med lovsko in ribiško fauno, in odkrivati njihovih medsebojnih bojev, njihovih življenskih navad in pogojev. Tako se nadejamo, da pride vsak do čtiva, kakršnega si želi, kakršno ga zanima: kajti kdor od vsacega nekaj nudi, jih mnogo zadovolji.

V teh obrisih si je glede ribištva zasnovalo uredništvo svoj program; kako ga bo moglo izvesti, to pa ni izključno samo dependno od njegove volje. Uredništva glavni posel je: zbirati in izbirati prikladne snovi, — za gradivo samo pa morajo skrbeti prijatelji lista, naročniki in drugi interesentje. Brez dobrih člankov, notic, informacij in to kolikor mogoče raznoličnih, ni si misliti dobrega lista.

Zato se uredništvo obrača do vseh onih, ki se zanimajo za to panogo športa, in imajo ob enem veselje in zmožnost do pisateljavanja, da nas podpirajo v čim najizdatnejši meri. Ako se resno oprimemo dela, stoprav tedaj zapazimo, kako zaostali smo pri nas tudi na tem polju, tako praktičnega, kakor športnega ribištva. Zakladi, ki plovejo po globočinah naših rck in ki švigajo po belo se penečih valovih naših gorskih potokov ginevajo od dne do dne bolj, ker jih ni umela čuvati in negovati večša roka, ker ni pri nas o racijonelnem ribogojstvu v naravnih vodah ni duha ni sluha, in ker stopa prepegosto namesto lova navaden brezvesten rop.

A tudi naše trnkarstvo leži v povojih, četudi je zanimanje zanje v zadnjih letih nekoliko narastlo. A koliko izmed naših trnkarjev, s svojimi predpotopnimi orodji, starokopitnimi bahaško-prepotentnimi nazori brez vse kritike, nedostopnih vsakemu opazovanju in razmišljanju, nepoučenih o najprimitivnejših bioloških in zooloških resnicah koliko izmed teh sploh zasluži ime športsmenov v polnem obsegu besede?

Vzbuditi zanimanje za ribištvo, posebno pa še za prelepi trnkarški šport, dvigniti ga na tisto višino razvoja, kakor se pri drugih kulturnih narodih, osobito Angležih nahaja, to bodi v prvi vrsti naš namen in naša naloga. Zato pa vsi pridno in vztrajno na delo! Uredništvo.

Kako prijemljejo ribe roparice svoj plen.

Dr. I. R.

Lovce in ribiče je prištevati med najkonservativnejše ljudi. Kar sta si Tone ali Pepe ubila pred 50 leti v glavo, tega se držita, in če mogoče se sklicujeta pri svojih apodiktčnih trditvah še na Gašparja in Boltažarja, ki tudi v svojih zadnjih letih nista čutila nobene potrebe opazovati, razmišljati in spopolnevati svojega znanja. Najdemo lovce, ki bi še danes najrajše streljali jerebice s fračami, in medvede s pšicami, in ki se ne morejo na noben način sprijazniti z modernim

strelnim orožjem. Čeprav tiči brezdvomno nekaj podzavedno-skrite romantike v takem čuvstvovanju, ki najde potem svoj izraz v tem zaokorelem mišljenju, se pa vendar ne sme puščati vsake bajke ali pravljice, ki temelji samo na slabem, nedostatnem, površnem ali slučajnem opazovanju kot neoporečne „resnice“.

Med take renice spada tudi močno razširjena ribiška vera, da imajo sulec, postrv in ščuka navado svoj plen zagrabiti pri glavi. Seveda niso glede vseh naštetih rib vsi trkarji jednakega mnenja; — navadno se ločijo po krajevnih skupinah, ampak če trde enkrat Zagoričani, da prijemlje ščuka za glavo, stoji to tako neomajano, kakor če trde Vrbovčani, da ima sulec to navado, Kot dokaz navajajo to, da so potegnili tej ali oni vjeti ribi-roparici ribico-vabnicó v taki legi iz ust, da ne morejo dvomiti, da je bila res najprvo za glavo prijeta. Drugod se zopet sklicujejo na to, da je trnek, ribici-vabnici ob glavici privezan, držal postrv, ali pa ne. Tretji dokazuje, da je našel v sulčevem želodcu dvoje rib, obrnjenih z glavo v smeri od ust do želodca sulčevega itd. itd.

Vseh teh dokazov ti ni težko ovreči, ako si imel dovolj prilike natančno in dobro opazovati, kako grabijo n. pr. postrvi svoj plen. Kakor se vse vrši v naravi umestno in prikladno, tako tudi pri človeku, in pri živali. Ako imaš pobrati palico ali drog, nikoli ti ne bo prišlo na misel brez potrebe ali brez posebnega namena zagrabiti drog na koncu, ampak vedno ga boš skušal prijeti v njegovi sredi. To je umesten, prikladen, ugoden, siguren in torej najboljši prijemlje. Seveda ni izključeno, da ne bi mogel majhnega, kratkega drogu enkrat vzdigniti na njegovem koncu. Ali kjer ne gre za igračo, kjer gre zato, da si osvojiš v najkrajšem času in z gotovostjo svoj drog, prijemaš boš več ali manj vedno za njegovo sredo.

Kdor je kedaj prisostoval krmljenju vzlasti večjih, malo plahih postrvi v kakem ribnjaku z malimi živimi ribicami, in je pazil kako grabijo po komaj v vodo padli živeči vabi, bo pritrdil, da je ogromna večina — vsaj 90% — ribic prijatih čez sredo. Za glavo zagrabijo roparica, če ji ribica ravno tako priplava, da jo na ta način najložje doseže; za rep, če je postrv se pognala za njo, a je ni mogla cele zagrabiti; — normalno pa jo prime od strani in zadaj, kar je zanjo gotovo najboljša metoda priplenitve.

Kadar si je roparica svojo žrtev do dobrega osvojila, potem jo pretisne s čeljustmi in jo jame obračati tako, da gleda glavica plenova proti goltancu, in da moli njegov rep iz ust tatice. Ako bi jo požirala z repkom naprej, bi bilo to saj pri količkaj večji ribici čisto nepripravno in nesmotreno, kajti požiralnemu aktu bi se same ob sebi upirale plavuti kakor tudi škrge in luskinne plenove, ki se vse polegajo, v smeri od glave proti repu nazaj. Ako pa požira postrv kliniča z glavo

naprej, je pri tem niti v najmanjšem ne ovirajo niti plavuti niti škrge, a tudi luskinе ne.

Nič drugače ne stoji s stvarjo, kadar loviš z ribico na vlak, opremljeno z različnimi trnki. Tudi po tej se bo sulec zagnal, kakor po živi, to je od strani in zadaj, in si jo bo skušal osvojiti s prijemljejem v njeni sredini. Seveda ni s tem rečeno, da bi se ne moglo enkrat tudi drugače zgoditi, ali normalno to gotovo ni.

Pri ribicah-vabnicah, opremljenih s tremi trnki, je res večkrat videti vjeto ribo na trneku pri glavi. A iz tega ne sledi, da je sulec moral zagrabiti svoj plen pri glavi, — pač pa, da je s čeljustmi vanj zadel, ko je hlastnil po ribici, in se na njem vjel, dočim ostali trnki ležeči mirno v ustni votlini niso zagrabili. Skoraj vedno tudi salmonidi, vjeti na prvem trnku, vise na spodnjem delu čeljusti, oziroma usten.

Iz vsega pa sledi, da trnek pri glavi ni najvažnejši, ampak ravno nasprotno: najmanj važni trnek je pri trojčkih. S tem seveda ni rečeno, da naj se ga opušča — a važen je manj, nego sta važna srednji in repni trnek.

Vam trnkarji, ki pa ne prisegate niti na eno, niti na drugo, želimo obilo plena z vsakim posameznim trnkom posebej in z vsemi skupaj! Dobro srečo!

Raznotero o ribištvu.

Zadnje četrletje je bilo skrajno neugodno za trnkarstvo. Večnih nalivov, in vsled njih kalnih vodâ, ni bilo ne konca ne kraja. V oktobru je bilo z lovom na sulce toliko kot nič, vzlasti, ker ni bilo pravega mraza. Lipani pa radi kalne vode tudi niso prijemali drugače, kakor na črva, s katerimi loviti ni baš po ukusu vsakega športsmena. Postrvi so se kajpada pripravljale na drest. November je bil iz istih vzrokov skrajno neugoden sulčjemu lovu, ki se je izboljšal začetkom decembra vsaj v gorenjskih vodah. Po došlih poročilih pa tudi ni bil december dosti prida; iz večine so prijemali samo sulci-maliči, vzlasti taki pod mero. Kolikor smo mi obveščeni, se je v celi sezoni vjel na trnek samo en velik eksemplar v teži $16\frac{1}{4}$ kilograma; v ostalem so bili sulci z sedmimi ali osmimi kilogrami že precejšnje redkosti. Konec decembra nam je prinesel po celi deželi povodnji, in na trnkarjenje niti misliti ni bilo. Nadejajmo se, da nas januar in februar vsaj nekoliko odškodujeta za skoraj povsem izgubljeno zadnje četrletje.

Ribja trgovina v Ljubljani. Vso mizero zaostalega našega ribištva razsvetljujejo v bengalični luči trgovinske razmere naše z ribami. Cela Ljubljana ti ne premore ribiča ali trgovca, pri katerem bi v nujnem slučaju lahko kupil par kilogramov postrvij, krapov, ščuk ali drugih rib. Ako imajo na drugi strani zopet enkrat ribiči nekaj več sreče in vjemó nekoliko težjega sulca, ga zopet ne morejo nikjer prodati, ali so ga prisiljeni prodati daleč pod ceno. Na jedilnih listih različnih gostiln pa se šopiri mažarski fogoš, preležan in že na pol zgnjit, še predno pride v Ljubljano. Ako bi imel kak trgovec pri nas dovolj podjetniškega duha in bi žrtvova

nekaj stotakov, da si primerno uredi trgovino z ribami, gotovo bi našel dovolj odjemalcev. Govorilo se je svoj čas tudi, da se namerava ustanoviti ribarsko združenje, katero bi bilo najtoplejše pozdraviti. Tjekaj bi tudi razni naši mali lastniki in zakupniki ribjih lovov v krajih, oddaljenih od železnic, lehkò prodajali svoje postrvi, ki sedaj nimajo prav nobene vrednosti. Znani so nam kraji na Dolenjskem, kjer je kmet vesel, če mu kdo plača za kilo težko postrv 40 vin., dočim notira dunajski trg postrvij kilo po 10 K, in jih prodaja zakupnik Bistrice v Bohinju po 8 K. — Tukaj bi bilo treba hitre in radikalne odpomoči.

Ribji trg za vodo v Ljubljani ni nudil pred božičem — pač radi obilo naraslih voda — mnogo izbere. Največ je bilo še klinov, belic in ščuk — postrvi so sedaj v prepovedanem lovskem času. — Večjega sulca ni bilo nobenega na trgu; sicer se pa sulcev saj večjih naši ribiči še vedno niso navadili razsekane prodajati na kile. Cene so bile; Klini kilogram K 1:50 do 2.—, ščuke, K 3.—, sulci K 3.— do K 3:20.

O ribarstvu izvenkranjskih slovenskih kronovin smo iz lehkò umevnih razlogov ostali povsem neinformirani. Pričakujemo, da prijatelji naših stremljenj čim preje izpolnijo to vrzel, in da nam o odnašajih v posameznih krajih čim preje, čim pogostejše in čim natančnejše vpošljejo primerna poročila, vzlasti o posebni ribiški sreči, o oddaji vodâ, o posebnostih njihovih, o ribjih boleznih itd. Le na ta način je mogoče, da dobimo popoln pregled čez vse slovenske pokrajine. Za Savo in njene pritoke poskrbimo mi — poskrbite vi za Muro, Dravo, Sočo in kar je drugih naših slovenskih rek in potokov.

Društvo za promet tujcev je izdalo pred kratkim orijentacijsko brošuro za naše Gorenjske okraje, v prvi vrsti za Bohinj in Bled in njihovo okolico. Pohvalno bodi omenjeno, da ima brošura tudi strokovnjaško izvedeno sklico o trnkarstvu v ondotnem vodovju. Po našem mnenju pa ni še s tem to sicer jako živahno društvo, čigar duša je g. dr. V. Krisper, izpolnilo svoje naloge. Brezdvomno ima stremiti za tem, da preide vse športno vodovje, vzlasti pa Bistrica v njegovo last, kajti mnogo tujcev, vzlasti Angležev niti ne pohaja krajev, kjer ni prilike do trnkarstva. Na drugi strani je pa zopet taka prilika posebna reklama za kraj in ima pomnoženo privlačno silo. V Schwarzwald in njegovih letoviščih, v Salzburgu, na Tirolskem povsodi, so se ozirali na letoviščarje lovce in trnkarje, in ta princip mora tudi pri nas obveljati. V denašnjih časih, ko dobivamo zopet zmisel za telovadbo, telesne vaje, za šport in za naravo, ne mara vsak letoviščnik preživljati vseh svojih dni med posteljo, dineji in supeji. Nemškimi letoviščarji, kot Fremdenstadt, Sasbachwalden, Achern, Baden-Baden in njegovi okolici, športno vodovje, navadno last občine, tudi prinaša mnogo denarnega dobička. Zato želimo, da tudi naše društvo za promet tujcev poseže energično vmes, da ne posluša kakih ozkosrčnih ugovorov in da iz naših letovišč napravi res nekaj uzornega v vsakem oziru!

Sulca 15:7 kilogramov težkega je vjel dne 18. decembra m. l. sluga tukajšnjega „Filharmoničnega društva“ v Ljubljani pri Vevčah, kar je za naše vode gotovo že vpoštevanja vredna redkost.

Ribiška terminologija slovenska je še bolj zanemarjena, kakor lovska; umevno je, trdimo, da si jo moramo stoprav ustvariti, kar se seveda ne da storiti od danes do jutri. Naši čitatelji nam morajo torej tudi oprostiti, ako ne najdemo vedno najboljšega, ali vsaj dobrega izraza — kajti ledina je še povsem nerazorana. Hvaležni bomo za vsak nasvet in vsako opozoritev; vse bomo po možnosti upoštevali. Svoje sotrudnike pa prosimo, da nam pomagajo zbirati in ustvarjati prepotrebno terminologijo; predvsem jih prosimo, da nabirajo besede,

ki jih rabijo ribiči in trnkarji za svojo orodje, za ribe, za razne vodne živali in rastline itd. itd. Vsak pojem naj se po možnosti opiše, ali naj se mu pristavi nemško ime; pri živalih in rastlinah če mogoče: latinsko. Samo na ta način je upati, da se osamosvojimo vseh barbarizmov, od „frigelcev“ pa do „cofa“, in da jih nadomestimo z dobrimi slovenskimi izrazi, ki so čisto gotovo, če tudi kot arhaizmi ali lokalizmi ohranjeni po slovenskih deželah.

Pojasnila v vseh zadevah, tičočih se ribarstva, trnkarstva in ž njimi v zvezi stoječih panog, daje v listnici rade volje uredništvo, seveda v kolikor bo to dopuščal ozko nam odmerjeni prostor.

LISTEK.

Lovec in „lovci“.

Lahkoumevna znanstvena razprava. Spisal Rado Murnik.

Učenjak Haeckel razlikuje dvanajstero človeških plemen, in sicer: Sredozemce, Nubijane, Dravidane, Mongole, Malaje, Američane, Arktičane, Avstralce, Zamorce, Kafre, Papuane, Hotentote.

Tej svojeglavi razredbi zagrizenega strokovnjaka moreš oporekati marsikaj, zlasti pa dolgovezno, pusto dolgočasnost. Primerneje — in nedvomno v nepopisno veselje naše učeče se mladine — delimo vesoljno človeštvo s pravim krščanskim usmiljenjem samo v dva dela: v lovce in nelovce.

Velezanimivęga lovskega plemena bodi tudi le sedem razredov. Njih glavni zastopniki so:

1. čopolasi začetnik,
2. nedeljski lovec,
3. krvolok, živoder ali nesramni morilec,
4. sitnež ali lovsko zgaga,
5. lenivec,
6. divji lovec in —
7. pravi lovec.

Po postavi najmanjši, po navdušenju pa največji je čopolasi začetnik (*Lumpacius vagabundus irritans*). Navadno nosi še kratke hlače in živi na jako nizki stopnji telesnega in duševnega razvoja. Lasje, neusmiljeno decimirani po kaznujoči roki roditeljski, mu rastejo zlasti na temenu in ob ušesih le čopoma; med temi čopi so pa vidne plešice, goline, kakor na glavah divjih Hotentotov in Papuanov.

Mladi divjak se najrajši potepa po predmestjih in bližnjih vasesh. Jako vztrajno preganja krotke kučke pa miroljubne mucke in si domišlja, da lovi same bivole, leve in medvede. V zlati dobi prve mladosti mu je orožje ali preprost lok z lesenimi strelkami ali pa prožna prača z drobnimi kameni. Tudi v obližju njegovega prebivališča je vsekdar pobitih nekoliko okenskih šip ali uličnih svetiljk. Tiho in nesebično podpira steklarsko obrt; navzlic temu ga prištevajo malone vsi veščaki škodljivim živalim.

Počasi napreduje v kulturi, zabava in vznemirja svoj razred v gimnaziji ali v realki. Ako mu podari stric ali teta ali drug nepreviden dobrotnik par kron, si kupi flobertovko, pri starinarju, v mraku. Kakor prej okna, tako pobija zdaj po mestu in po bližnjih gajih in nasadih vrabce, podgane, veverice, toda žalibog tudi prekornostne sinice in druge hasnovite ptiče. Običajno ga v kratkem zasači radovedno oko postave in mu zapleni strastno ljubljeno puško z nabojčki vred. Nekateremu zlikovcu zadostuje že prva domača pokora s palico po pripravno napetih hlačah.

Trdovratnejši čopolasec pa navzlic zahrbtni masaži, navzlic opustošenemu skalpu in navitim ušesom ne mara opustiti grešne navade. Prej ali slej povabi gospod ravnatelj, njegovih najhujših sovražnikov glavar (*Basiliscus cylindratu*) profesorje na konferenco; enoglasno ga obsodi ves zbor (*patres conscripti*) v ječo (*carcer vel camera obscura*) in mu naposled želi srečno pot iz hrama učenosti (*consilium abeundi*). Usodepolni obsodbi sledi doma pretresljiva katastrofa ali pogrom; ob tem igra prvo vlogo razkačeni ata (*pater familias furiosus*).

Pobit na duši in telesu, se preseli čopolasi mučenik v trgovsko ali vojaško šolo ali pa tudi kam drugam. Blagor njemu! Zakaj ni se mu bati, da bi dvajset do trideset semestrov onegavil suhoparni jus ali drugo trdopečeno učenost.

Ko mu minejo leta nerodna, se izcimi iz njega včasih prav dober lovec.

Nedeljski lovec (*Adonis elegans ridiculus*) je ljubko prismojen oboževatelj zale Diane, boginje lune (!) prirode in lova.

Ta čudni junak se ne boji nobenega zapovedanega praznika, ne nedelje, kakor Simona Jenka slavni zajec. Dasi lovi včasih tudi ob četrtkih ali drugih delavnikih, vendar ne izgubi svojega brhkega priimka nikoli.

Pretežna večina tega razreda je kratkovidna in se prekucne ob vsakem količkaj pripravnem poljskem mejniku ali gozdnem panju. Na shajališče prihaja vedno tako čeden in krasen, kakor bi skočil pravkar iz modne ali športne trgovine. Njegova lovska obleka in oprava je

vredna v:aj toliko, da bi utegnil za njeno ceno živeti vsak slovenski pisatelj s popolnoma zdravim želodcem par mesecev prav nobel na Bledu. Nedeljskega lovca nahrbtnik je poln okusnih delikates in žlahtnega krepila.

Njegov moderno misleči pes je vzvišen nad poniževalno disciplino; kadar se mu ljubi, se zapodi za vsako kuro in za vsako mačko; kadar je prav dobre volje, vzdigne in goni tudi zajca, toda ne pred „lovca“, temveč proti bližnjemu meridianu ali proti ravniku in ga požre na varnem kraju sam.

Lovsko teorijo zajema ta „lovec“ marljivo iz Brehma, Diezla, Dombrowskega in pa iz nemških lovskih listov, ki se posebno odlikujejo po košato nabrencani božjastni nemščini, polni slovničnih in kosmatih stilističnih napak. Zverjad pozna vso tudi po latinskih imenih.

Prezanimivo in skoraj bajnočudno je dejstvo, da zadene nedeljski lovec zmeraj le gozdne šture, debla, skale, zeljnate glave, krtine, včasih tudi psa, gonjača ali solovca — dasi je meril na zajca ali jerebico. Vendar pa se pripeti tualitam, da ustreliti tudi nedeljski lovec živega zajca: ako je zajec priklenjen na močno železno verigo tako, da more migati le z repkom; ako je zajec slep, gluhi in kruljav; ako zajec, vsled prenapete zaljubljenosti ali pa tudi vsled visoke starosti umobolen, sam tišči v puško; ako se blaziran zajec, vsega posvetnega zelja sit, s samomorilnim namenom nastavlja „lovcu“ tako dolgo, dokler ga ta res ne zadene; ako se sproži puška sama prav takrat v tisti smeri, koder se pomika lovca izzivajoči zajec . . . Toda vsi taki, po verodostojnih pričah potrjeni slučaji so jako, jako redki.

Navzlic temu, da nedeljski lovec ne ustreliti izlepa ničesar, se vendar ne vrača nikdar prazen domov. Logar ali lovski varuh (Argus semper bibens) mu vselej za izpodbudno nagrado skrivaj preskrbi zaželjeno število ubite divjačine. Otorvorjen z bogatim plenom koraka hinavski junak, ako le mogoče, še pred mrakom skozi mesto domov, slovesno, ponosno, kakor da bi bil premagal mamuta ali pa mastodonta.

Doma uživa poleg drago plačane divjačine navdušeno, neomejeno občudovanje svoje soproge in otrok. Tudi nevednim sosedom je potuhnjeni triumfator bleskovit vzor imenitnega, pravega lovca.

Ker ima vedno dosti trohlega mamona; ker rad plačuje v gostilnicah; ker radodarno posoja patrone in drugo; ker nikdar ne uganja nadležne konkurence: zato je lovskim krogom vobče priljubljen. Podrobnejša razlaga o priznanih vrlinah nedeljskega lovca pa bi utegnili škodovati znanstveni resnobi te razprave.

(Konec prih.)

Lovci, krmite!

Pozna in huda zima nas je zalotila. Meter debela snežna odeja pokriva dol in ravan po Slovenskem. Naša divjačina je v največji nevarnosti, posebno zato, ker je imela dozdej, čeravno semtertjam skrajno vlažno in neprijetno vreme, pa vendar dovolj naravne hrane in zavetja. — Z enim mahom pa je postalo to vse drugače; vsled debele snežne plasti ni mogoče divjačini priti do tal, do naravne krme.

Zajcu glodalcu ni nobene sile; ljubše mu je sicer mrzlo in suho vreme, kakor pa mokrota; snežna skorja, če je le količkaj trda, ga nosi prav varno do raznih kozolcev in — posebno v krajih visokih zametov — sadnjakov. Vse drugače se godi našim srnam in poljskim jerebicam. Treba je napraviti, kjer se to že ni zgodilo — krmilišča in jim pokladati umetne hrane, t. j. srnam sena ali pa divjega kostanja, poljski jerebici pa žita. Da more divjačina priti do krme, je treba narediti pota s plugom; kjer pa ni sneg prevelik, otresti je robidovje, da imajo srne tudi kaj zelenega. Za poljske jerebice pa je neprimkladnejše, sredi polja ali pa še bolje kje v zatišju zabiti v zemljo kol, ga obdati na široko s slamo ali z otepi, ki pa ne smejo sezati do tal tako, da imajo jerebice dovolj prostora spodaj, in z doljnji prazni prostor opaziti (obložiti) z gostim trnjem, da ne morejo zraven skobec jastreb in tudi druga leteča ter štirinoga roparska druhal. V tako napravljeno zavetišče je posuti vsakovrstnega žita in pa tudi nekoliko zelenjave, da ima žival kaj premembe.

O tem poglavju bomo govorili natančneje in obširneje pozneje enkrat. Fazanov ne omenimo, ker so oni gospodarji, ki to divjo perotnino goje, že vnaprej vse potrebno pripravili. —b—

Vprašanja in odgovori

(Za odgovore uredništvo ne prevzame jamstva.)

1. Vprašanje: Ali je lastnik neograjenega vrta opravičen od mene zahtevati povračilo škode, ki mu jo je na drevju napravil zajec? Drevje je bilo samo namazano z neko belo zmesjo, ne pa ovito s slamo, ali ograjeno. A. L. v S.

Odgovor: Postava o povračilu škode po lovu in divjačini deželni zakon z dne 19. maja 1889. dež. zak. št. 12. razlikuje škodo, ki se zgodi pri izvrševanju lova (škodo po lovu) in škodo ki jo naredi divjačina (škoda po divjačini). Za vsako tako škodo je načelno odgovoren zakupnik lova. To je pravilo. Ker bi bila pa taka dalekosežna odgovornost za zakupnika prenevarna, in bi se love težko oddalo v zakup, in pa ker je škoda po divjačini prav za prav elementarna škoda, za katero po navadi zakupnik ne more, ustanavlja postava izjemo od gori navedenega pravila. § 4 te postave pravi namreč, da se zakupnik te odškodninske terjatve lahko ubrani stem, da dokaže, da je škoda vsled tega nastopila „ker je oškodovanec opustil tiste na dotičnem kraju navadne priprave, skaterimi dober gospodar take stvari navadno zavaruje.“ Breme dokaza vali torej postava na rame zakupnika. Politična oblast, ki razsoja take spore smatra ta dokaz podanim, kakor hitro zakupnik dokaže, da oškodovanec ni ravnal tako, kakor ravna navadno dober gospodar v dotičnem kraju. Vi morate torej dokazati, da v Vašem okraju skrbni gospodarji drevje ali ovijejo ali s količki ali pa celo z mrežo ograde. Predlagajte torej dva večja, razumna sadjerejca, naj oddasta svoje mnenje. Če bosta izpovedala, da se skrben gospodar Vašega kraja ne zadovolji samo z mažo, bo politična oblast oškodovanca zavrnila, če ne, Vas pa utegne obsoditi. Seveda je važno tudi to: kakšna maža je v dotičnem kraju v navadi, in kakšno je rabil oškodovanec. (Odločba upravnega sodišča z dne 14. maja 1909 št. 11.435 ex 1908.) Sicer pa izpregovorimo o tem vprašanju v eni prihodnjih številkk obširnejše.

Dr. I. L.

Lovski koledar za mesec januar in februar.

V prepovedanem času so:

Na Goriškem:

Divji kozel, divja koza, divji kozliček in divje kozice; srnjak od 1. februarja naprej; srna, srnjaček in srnica; zajec od 15. januarja dalje, divji petelin, ruševca, divja kokoš in ruševka; gozdna jerebica, fazan, skalna in snežna jerebica od 1. februarja naprej; poljska jerebica, prepelica.

V Istri:

Divji kozelj, divja koza, divji kozliček, divja kozica; srnja od 1. februarja dalje; divji petelin, ruševca, divja kokoš, ruševka; gozdna jerebica, fazan, skalna in snežna jerebica od 1. februarja naprej; poljska jerebica pa 15. januarja dalje; prepelica.

Na Koroškem:

Jelen, košuta, jelenček in košutica od 1. februarja; divji kozel, divja koza, divji kozliček, divja kozica; srnjak od 1. februarja naprej; srna, srnjaček, srnica; zajec od 1. februarja dalje; divji petelin, divja kokoš, ruševca in ruševka; poljska, gozdna, snežna in skalna jerebica, fazan, prepelica in močvirni kljunač od 1. februarja dalje.

Na Kranjskem:

Jerebica in košuta; jelenček in košutica od 1. februarja dalje; divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjaki od 1. februarja dalje; srna, srnjački in srnice; poljski in planinski zajec od 16. januarja dalje; divji petelin, divja kokoš, ruševca in ruševka; fazan od 1. februarja dalje; ravno tako gozdna, snežna in skalna jerebica; poljska jerebica in prepelica.

Na Štajerskem:

Jelen od 16. januarja dalje; košuta, košutica in jelenček od 1. februarja naprej; divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjaki, srne, srnjački in srnice od 1. februarja dalje; divji petelin, divja kokoš, ruševca in ruševka; poljska, gozdna, snežna in skalna jerebica, prepelica in močvirni kljunači od 1. februarja dalje.

V Trstu in okolici:

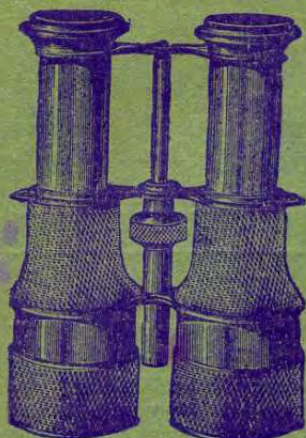
Divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak od 1. februarja naprej; srna, srnjaček in srnica; zajec od 1. februarja naprej; divji petelin, divja kokoš, ruševca in ruševka; gozdna, skalna, snežna jerebica in fazan od 1. febr. dalje; prepelica in poljska jerebica.

Astronomični koledar.

Februar	Solnce		Luna	
	vzhod ur m.	zahod ur m.	vzhod ur m.	zahod ur m.
1. torek	7 24	5 5	—	10 31
2. sreda	7 23	5 7	0 33 zj.	10 49 "
3. četrtek	7 21	5 8	1 40 "	11 9 "
4. petek	7 20	5 10	2 48 "	11 34 "
5. sobota	7 19	5 11	3 57 "	12 9 opol.
6. nedelja	7 18	5 12	5 2 "	12 52 "
7. ponedeljek	7 17	5 13	6 1 "	1 48 pop.
8. torek	7 16	5 15	6 51 "	2 57 "
9. sreda	7 14	5 17	7 53 "	4 14 "
10. četrtek	7 12	5 19	8 5 dop.	5 36 "
11. petek	7 11	5 20	8 31 "	6 57 "
12. sobota	7 10	5 21	8 52 "	8 20 zv.
13. nedelja	7 8	5 22	9 13 "	9 43 "
14. ponedeljek	7 6	5 23	9 33 "	11 4 "
15. torek	7 4	5 25	9 55 "	—

Listnica uredništva. One gg., ki so nam poslali rokopise in niso prišli še na vrsto, prosimo blagohotnega potrpljenja.

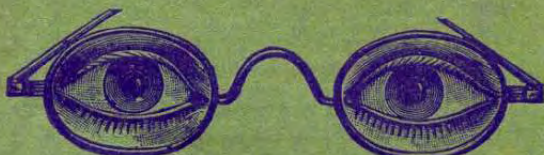
Ponatisi ali izvlečki brez navedbe vira niso dovoljeni.

Prvi slovenski
izprašani **optik in strokovnjak**

DRAGOTIN JURMAN

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 2.

Cene zmerne. Postrežba točna.

JULIJA STOR

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5
poleg Mestne hranilnice.

Največja zaloga moških, ženskih
in otroških čevljev iz najboljših
— tovaren, domačih in tujih. —

Turistom priporoča pristne
gojserske gorske čevlje.

JOSIP ROJINA LJUBLJANA

Krojačnica za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstnih športnih, lovskih oblek in lovskih uniform.

V zalogi najfinejše angleško trpežno blago.

Elegantne promenadne obleke ni uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Jakob Zalaznik, slašičarna, pekarija in kavarna

Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187

Telefon št. 194.

Pozor g. lovci!

Za nagačanje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 22.

Fina strokovnjaška ivvedba. Najnižje cene. Na željo odnošam in donašam tudi sam domov; zado-
stuje naročilo z dopisnico.

Josip Peitler šolski vodja v Šmiklavžu

pri Slovenjem grašču

nagača jako dobro in poceni živali.

Mnogo pismenih priznanj na razpolago. Priznalno pismo:

„Vaše delo je izvrstno; me jako veseli, da ste se tako mojstrsko izurili v nagačanju; čestitam!“

Janko Koprivnik,

c. kr. profesor v Mariboru.

Fr. Ševčik, puškar

Ljubljana

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov najnovejšega sistema, lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno se priporočajo moje obširno znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik. **Novo!** Avtomatične Brovning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom. Avtomatične Brovning- in Steier-pištole. **Velika zaloga vseh lovskih potrebščin** po najnižjih cenah. Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

IV. BONAČ

Knjigoveznica, kartonaža, trgovina papirja,
pisarniških potrebščin itd.

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Uzorci in ceniki papirja na razpolago.